

ODPRAVNINA OB ODPOVEDI DELOVNEGA RAZMERJA IZ POSLOVNEGA RAZLOGA

Pojasnilo DURS, št. 4219-9/2006, 24. 4. 2006

Zavezanec zastavlja več vprašanj v zvezi s plačilom dohodnine in prispevkov za socialno varnost od odpravnin, izplačanih ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga. V zvezi s tem pojasnjujemo:

Ob odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga mora delodajalec po določbi 109. člena Zakona o delovnih razmerjih – ZDR (Uradni list RS, št. 42/02) izplačati delavcu odpravnino. Glede obdavčenja te odpravnine je treba upoštevati določbe Zakona o dohodnini – ZDoh-1 (Uradni list RS, št. 21/06 – UPB3)* in določbe Zakona o prispevkih za socialno varnost – ZPSV (Uradni list RS, št. 5/96, 34/96, 3/98, 81/00 in 97/01).

Obdavčitev po ZDoh-1**

V skladu z 8. točko prvega odstavka 31. člena ZDoh-1*** se v davčno osnovo od dohodka iz delovnega razmerja ne všteva odpravnina zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi, ki je določena kot pravica iz delovnega razmerja in izplačana pod pogoji, ki jih določa ZDR, v višini odpravnine, ki jo mora delodajalec izplačati na podlagi 109. člena ZDR, vendar največ do višine desetih povprečnih mesečnih plač zaposlenih v Sloveniji (povprečna mesečna plača po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije za mesec februar 2006 znaša 277.403 tolarjev). Za odpravnino iz prejšnjega stavka ne velja odpravnina, izplačana delojemalcu, ki sklene novo pogodbo o zaposlitvi pri istem delodajalcu ali pri osebi, ki je z delodajalcem povezana oseba, in odpravnina, izplačana delojemalcu, ki je z delodajalcem povezana oseba. Če delodajalec izplača odpravnino v višini, ki presega neobdavčeni znesek, se znesek odpravnine v delu, ki presega znesek, določen kot neobdavčen, všteva v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja.

Upošteva se navedeno, pomeni z dohodnino neobdavčeni znesek odpravnine v posameznem primeru znesek, ki je nižji od teh dveh zneskov:

- odpravnina, ki delavcu pripada po drugem odstavku 109. člena ZDR,
- deset povprečnih mesečnih plač zaposlenih v Sloveniji.

Ob izplačilu odpravnine, ki presega neobdavčeni znesek, se obdavči razlika med izplačanim zneskom in neobdavčenim zneskom.

Plačevanje prispevkov za socialno varnost

V skladu z določbo tretjega odstavka 3. člena ZPSV se prispevki ne plačujejo od odpravnin, izplačanih zaradi prenehanja delovnega razmerja iz operativnih razlogov po predpisih o delovnih razmerjih. V skladu s 1. točko 2. člena Pravilnika o določitvi odpravnin zaradi prenehanja delovnega razmerja za namene izvajanja zakona o dohodnini in zakona o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS, št. 114/02) veljajo za odpravnine iz prejšnjega stavka odpravnine, ki jih delavcem izplača delodajalec zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnih razlogov (1. alineja prvega odstavka 88. člena ZDR), če so izplačane pod pogoji, ki jih določa ZDR.

Glede na navedeno se v osnovo za obračun prispevkov za socialno varnost ne vštevajo odpravnine iz poslovnih razlogov, ki so izplačane v skladu z določbami ZDR (ZDR kot maksimalno višino v četrtem odstavku 109. člena dovoljuje višino 10-kratnika osnove iz prvega odstavka istega člena ali višino po kolektivni pogodbi na ravni dejavnosti).

Nasprotno pa je za odpravnine iz poslovnih razlogov, ki niso izplačane v skladu z ZDR (če znesek odpravnine presega limit iz četrtega odstavka 109. člena tega zakona), v celoti treba plačati prispevke za socialno varnost.

Od navedenih odpravnin se torej prispevki za socialno varnost obračunavajo in plačujejo le, če je to izplačilo v višini, ki ni v skladu z ZDR. V četrtem odstavku 109. člena ZDR je določena omejitev oziroma najvišji znesek odpravnine: ta lahko znaša največ 10-kratnik osnove iz prvega odstavka tega člena, lahko pa je odpravnina v kolektivni pogodbi na ravni dejavnosti določena v tudi višjem znesku. Tako izplačana odpravnina (do višine 10-kratnika osnove ali do višine po panožni kolektivni pogodbi) pa ni v nasprotju z določbami ZDR, to pomeni, da se ne všteva v osnovo za obračun prispevkov za socialno varnost.

Upošteva se zgornja pojasnila, je v konkretnih primerih, ki jih navaja v dopisu, z vidika obdavčitve z dohodnino najprej treba določiti neobdavčeni znesek. Če izplačilo odpravnine v posameznem primeru presega neobdavčeni znesek, se obdavči le razlika med izplačanim in neobdavčenim zneskom. Kakor že pojasnjeno, pa se prispevki za socialno varnost od odpravnin iz poslovnih razlogov plačujejo le, če višina izplačane odpravnine presega limit iz četrtega odstavka 109. člena ZDR (če presega višino 10-kratnika delavčeve osnove oziroma višino po panožni kolektivni pogodbi).

** Od 1. 1. 2007 dalje določbe Zakona o dohodnini – ZDoh-2 (Uradni list RS, št. 117/06)*

*** Od 1. 1. 2007 po ZDoh-2*

**** Od 1. 1. 2007 dalje po 9. točki prvega odstavka 44. člena ZDoh-2*